

Valtuutettu Paakkunaisen valtuustoaloite: Loma-ajan hoidon järjestämisen kehittäminen erityisen tuen oppilaille

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella toimii useita erityisen tuen tarpeessa olevia oppilaita palvelevia kouluyksiköitä. Yksi esimerkki on Lohjalla sijaitseva Roution yhtenäiskoulu, jossa toimii Jalavan luokat. Jalavan oppilaat opiskelevat yksilöllistetyksi kaikissa oppiaineissa tai toiminta-alueittain, mikä on oppimisen tuen vaativin muoto. Oppilailla on usein monimuotoisia kehityksellisiä ja neurologisia haasteita ja heidän arjessaan turvallisuus, jatkuvuus ja tuttuus ovat keskeisiä hyvinvoinnin edellytyksiä.

Jalavassa on perinteisesti järjestetty myös aamu-, iltapäivä- ja loma-ajan hoitoa. Erityisesti kesällä loma-ajan hoito on monelle perheelle välttämätöntä, jotta vanhemmat voivat käydä työssä ja perheiden arki voi sujuvasti jatkua koulun ollessa kiinni. Viime kesän ja ennen kaikkea kuluneen kevään kokemukset ovat kuitenkin osoittaneet, että loma-ajan hoidon järjestämisessä on merkittäviä puutteita. Taustalla ovat muun muassa hyvinvointialueuudistuksen keskeneräisyys, epäselvä työnjako ja riittämätön viestintä.

Keskeiset haasteet:

- Hakuprosessi on sirpaleinen: Samat tiedot on pitänyt toimittaa useaan kertaan ja alkuperäisestä ohjeistuksesta poiketen hoitoa on pitänyt hakea useasta eri kanavasta (esim. Wilma, Google Forms, vammaispalvelut).
- Perheet eivät ole saaneet kirjallisia päätöksiä loma-ajan hoidosta vammaispalvelusta, päätöksen sijaan perheet ovat saaneet Wilma viestiä koululta koskien kesäkuun hoitojaksoa. Tässä kohtaa on jäänyt epäselväksi, onko palvelu maksullista. (ja kuinka hoituu muulle ajalle haettu kesä-ajan hoito)
- Perheiltä on vaadittu lisäselvityksiä vammaispalvelusta, vaikka tarpeet on jo perusteltu hakemuksella sekä lääkärinlausunnoin ja muin liittein.
- Viranhaltijoiden suhtautuminen on toisinaan ollut epäasiallista. Esimerkiksi yhdessä tapauksessa perheelle on todettu: *"Miten te vanhemmat olette lomalla? Lähtökohtaisesti vanhempien tulee järjestää lomat ns. ristikkäin ja loma-ajan hoito on harkinnanvaraista, erityisin perustein."*

Tämä ei huomioi perheiden todellisuutta: vanhemmilla ei välttämättä ole mahdollisuutta vaikuttaa omiin lomajaksoihinsa, eikä valtaosaa vaativan tuen lapsista voi jättää kotiin yksin edes hetkeksi. Lisäksi monissa perheissä on myös vammattomia lapsia, joilla on oikeus viettää lomaa yhdessä perheen kanssa. Nykyinen käytäntö aiheuttaa kohtuutonta kuormitusta ja epävarmuutta perheille ja johtaa helposti palveluiden alikäyttöön tai väärinkäyttöön.

Me allekirjoittaneet aluevaltuutetut esitämme:

1. Loma-ajan hoidon aseman selkiyttämistä osana vammaispalveluita ja perheiden tukea: Loma-ajan hoidon tulisi olla ennakoitavaa ja kiinteä osa jatkuvaa palveluketjua, ei harkinnanvaraista, lyhytaikaista erityisjärjestelyä. Jo hakuvaiheessa perheillä tulee olla selkeä tieto mahdollisista kustannuksista. Tällä hetkellä on epäselvää, onko loma-ajan hoito maksutonta

vammaispalvelujen asiakkaille, kuten joidenkin viranhaltijoiden viestinnästä on voinut päätellä. Perheillä ei kuitenkaan ole suoraa tai virallista tietoa asiasta, mikä lisää epävarmuutta ja hankaloittaa arjen suunnittelua.

2. Selkeän ja yhtenäisen hakumenettelyn luomista hyvinvointialueelle: Hakuprosessi tulee keskittää yhteen järjestelmään, jossa perhe voi toimittaa kaikki tarvittavat tiedot kerralla ja saada niihin kirjallisen päätöksen määräajassa.
3. Viestinnän ja päätöksenteon aikataulujen parantamista: Päätökset on annettava hyvissä ajoin ennen loma-aikoja ja viestinnän on oltava selkeää, ajantasaista ja saavutettavaa.
4. Kustannus- ja vaikuttavuusarvioinnin tekemistä loma-ajan hoidon keskittämisestä: Esimerkiksi Jalavan luokkien pitäminen auki koko kesän voisi olla sekä kustannustehokkaampi että laadukkaampi ja lapsilähtöisempi ratkaisu kuin hajautetut, tilapäiset räätälöidyt asiakaskohtaiset ratkaisut.
5. Kuljetusten järjestämisen periaatteiden selkeyttämistä loma-ajalle: Perheillä on oikeus tietää, onko kuljetus osa palvelua ja onko se maksullista.

Kuljetuspalvelut tulee koordinoida osana loma-ajan hoitoa. Loma-ajan hoito ei ole ylellisyys vaan välttämätön palvelu perheille, joissa on erityistä tukea tarvitseva lapsi. Palveluiden tulee olla ennakoitavia, saavutettavia ja toteuttaa lapsen etua. Tämän aloitteen tarkoitus on käynnistää kehittämistyö, jolla varmistetaan yhdenvertaiset, toimivat ja arvostavat palvelut perheille koko hyvinvointialueella.

Espoossa, 27.5.2025 Keskustan aluevaltuustoryhmän puolesta

Lotta Paakkunainen

Allekirjoittaneet

27.5.2025

Paakkunainen Lotta/ aloitteen jättäjä

Värmälä Johanna

Hiila Eeva

Ahjoniemi Heli

Alaviiri Kaisa

Viljanen Eerikki

Frantsi-Lankia Marjut

Knaapi Emilia

Jaatinen Anja

Järvenpää Kaarina

Kokko Elina

Mönttinen Ari

Partanen Henna

Skaffari Laura